

Berg: Jeg vil tillade mig at gøre et Par Bemærkninger. Jeg frygter for, at det vil komme denne Lovs fremtidige Behandling til Stude, at Forslaget om Undervisningsplanen for de lærde Skoler er forelagt i det andet Ting. Jeg kan meget godt stønne, at der er mange, der ville have Bestemtheder ved at fremme det ene Forslag, uanset hvorledes det andet vil komme til at se ud, saa jeg tror, at det skal vise sig senere, at det vilde have været nok saa praktisk at lade disse to Lovforslag følges ad i samme Ting. Der er dog Spørgsmaal i det andet Forslag vedrørende Sagen i det hele, der maa have Betydning for dette Lovforslag. Man sender aarlig til Universitetet noget over 400 Studenter; man siger, at man behøver kun 150 til det offentlige Behov, hvor blive da de andre af? Her som alle Begne klager man over et opvoksende saakaldt lærd Proletariat, men hvad betyder disse Klager over denne Uddannelse af de mange Studenter og over de følger, det fører med sig, naar Staten selv gør sit yderste for selv at fremkalde det Udslag, som ligger til Grund for Klagerne? Thi naar Staten opretholder en saa stor Række lærde Skoler omkring i Landets forskellige Egne, som den gør, saa maa den egentlig siges selv at være Hovedsaglig til dette Forhold, som ganske vist ikke er saa heldigt. Jeg mener, at det ikke er saa heldigt efter den nuværende Ordning af de lærde Skoler, som jo egentlig hovedsagelig ere Forberedelsesanstalter for Universitetsdannelsen, for Eksamen ved Universitetet. Være de derimod anlagte mere paa Oplysning for det borgerlige Liv, saaledes at man ret næmt i den yngre Alder kunde gaa fra de lærde Skoler ud i Livets forskellige Stillinger, vilde Forholdet jo være et andet. Men det vil vist alle erkende, at der næppe er nogen, der er mere uheldig anlagt til at kaste sig ind paa den almindelige borgerlige Vej, end den, der har faaet sin Uddannelse til det 18de Aar i en lærd Skole. Det vilde derfor ogsaa staa i en ganske naturlig Forbindelse med denne Lov, naar man tog under Overvejelse den gamle Tanke fra tidligere Dage om en væsentlig Indskrænkning i de lærde Skolers Antal, og det vilde jo ogsaa foranledige, at man fik et mindre Antal Lærere. De to Ting altsaa, hvorledes Undervisningen skal være ved de Skoler, man maatte beholde, og hvor stort et Antal Skoler man skal have, staar ganske vist i en nøje Forbindelse med et Forslag om Lønninger til Lærere. Det er dog muligt, at man kan overvinde dette Hensyn ved midlertidige Bestemmelser og Forbehold

i den Lov, der er forelagt. Naar jeg nu drager en Sammenligning mellem Realkolernes, Overlærernes og Adjunkternes Maksimumslønning, som den er nu, og som den skal være efter Lovforslaget — jeg tager altsaa ikke Hensyn til Frihøjelse for Rektorerne — saa er det jo en Forhøjelse af ca. 18 pCt. for Rektorerne, ca. 20 pCt. for Overlærere og ca. 15½ pCt. for Adjunker. Jeg tager et Maksimumsoverflag, det er ikke nogen nøjagtig Beregning, jeg gaar altsaa ud fra et specielt Punkt i den nuværende Status. Det er oplyst, at Lønningerne ere blevne betydelig forhøjede, navnlig ved sidste Tillæg i 1886—87. Det skete paa en mærkelig ekstraordinær Maade, jeg antager til stor Overraskelse for Kultusministeren. Som det er oplyst, forhøjede han den Gang provisorisk Lønningerne med 27,000 Kr., men det var man ikke fornøjet med; man forhøjede dem meget væsentlig næste Aar og gav ham ikke alene den provisoriske Forhøjelse, men meget mere til. Det var ganske vist i og for sig givet, for de vare jo kun vaterede paa Finanslovsforslaget, sagtens i Forventning om, at Finansloven skulde blive til Lov. Men vateredes noget der, saa se De det fremtræde provisorisk, og det kom ogsaa saaledes her. For saa vidt var Enden ikke endda, men næste Aar sanktionerede man den provisoriske Bestemmelse ved paa ny at vedtage den her i Tinget, saa det kan ganske vist siges, at saa kan man ikke vel komme fra, at man har billiget det. Saaledes kom Tillæget til at staa, jeg vil sige i en saa umotiveret Form, og det var vistnok i sin Slutning et overraskende Resultat af den paabegyndte provisoriske Foranstaltning, som Ministeren vistnok aldrig havde tænkt sig Muligheden af. Det bør imidlertid ikke komme de paagældende Mænd til Stude ved Behandlingen af denne Sag. Jeg skal ikke gaa ind paa de specielle Beregninger af Lønningerne, men jeg skal indrømme, at en Lønningslov, der er fastsat under ganske andre Forhold og for 35 Aar siden, skønt den naturligvis har faaet Tillæg og Forandringer siden, trænger til en Revision. Der er vel ingen, der kan nægte, at naar ikke andre særlige Forhold maatte udfylde dette Spørgsmaal, hvad jeg ikke skal i nogen særlig Grad betone, saa er dette en Lønningslov, der i højeste Maade trænger til Revision. Nu er det jo desuden saaledes, hvad det cerede Medlem for Kjøbenhavns 4de Valgkreds (Scharling) har gjort opmærksom paa, at den Gang vare de lavere Lønninger beregnede paa yngre Mænd, navnlig Teologer, der i nogle Aar vare i de Stillinger og derefter gik over til bedre